

ULUSLARARASI ÖRGÜTLER:

Tarih, Kuram ve Örnekler

EDİTÖRLER

Hacı Mehmet BOYRAZ
Filiz CİCİOĞLU



İÇİNDEKİLER

TAKDİM	3
ÖNSÖZ	5
Uluslararası Örgütlerin Sınıflandırılması, Türleri ve İşlevleri	7
<i>Dr. Tolga ERDEM</i>	
Tarihten Günümüze Uluslararası Örgütlerin Oluşumu ve Gelişimi	23
<i>Doç. Dr. Sibel AKGÜN</i>	
Uluslararası Örgütlerin Hukuki Kişiliği	39
<i>Dr. Yeşim YILDIZ</i>	
Uluslararası Örgütler ve Uluslararası İlişkiler Teorileri	63
<i>Doç. Dr. Yıldırım TURAN</i>	
Birleşmiş Milletler: Yapısı, İşlevleri ve Etkisi	81
<i>Prof. Dr. Ali BALCI</i>	
Uluslararası Ekonomik Kuruluşlar: IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü	95
<i>Dr. Şükrü CİCİOĞLU</i>	
NATO: Kolektif Savunmadan Küresel Sorunlarla Mücaleye Evrim	119
<i>Doç. Dr. Rıdvan KALAYCI</i>	
Avrupa Birliği: Tarihçe, Kurumlar ve Krizler	145
<i>Doç. Dr. Filiz CİCİOĞLU</i>	
Avrupa'da Barış ve İş Birliği Arayışı: Avrupa Konseyi	165
<i>Duygu KALKAN</i>	
Afrika Birliği: Tarihçesi, Yapısı ve Etkileri	181
<i>Doç. Dr. Hatice Rumeysa DURSUN</i>	
Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği: Gelişimi, İşlevleri, Etkisi ve Sınırları	201
<i>Dr. Hüsnâ TAŞ YETİM</i>	
Şangay İş Birliği Örgütü: Yükselen Asya'nın Sembolü	219
<i>Dr. Ahmet ÜÇAĞAÇ</i>	
İslam İş Birliği Teşkilatı: Modern Sistemde Hilafet Arayışı	233
<i>Dr. Ensar MUSLU</i>	
Sömürgeciliğin Mirası Uluslararası Örgütler: Frankofoni ve Commonwealth	249
<i>Dr. Berkan ÖZGÜR</i>	

Interpol ve Europol: Güvenlik Alanında İş Birliği Çabaları	267
<i>Doç. Dr. Oğuzhan YANARIŞIK</i>	
Uluslararası Göç Yönetişiminde Önemli Bir Aktör: Uluslararası Göç Örgütü	277
<i>Dr. Nefise Ela GÖKALP ARAS</i>	
Kuruluşuna Türkiye'nin Öncülük Ettiği Uluslararası Örgütler: EİT, KEİ ve D-8	291
<i>Prof. Dr. Mustafa FİŞNE</i>	
Türk Devletleri Teşkilatı: Tarihi, Yapısı, Fırsatları ve Sınırlılıkları	307
<i>Dr. Hacı Mehmet BOYRAZ</i>	
YAZARLAR	329

INTERPOL VE EUROPOL: GÜVENLİK ALANINDA İŞ BİRLİĞİ ÇABALARI

Doç. Dr. Oğuzhan YANARISIK

Polis Akademisi, yanarisik@gmail.com

ORCID: 0000-0003-3442-4779

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler (BM), Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü (NATO), Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı (AGİT), Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (Interpol) ve Avrupa Polis Teşkilatı (Europol) gibi güvenlik alanındaki uluslararası kuruluşlar, uluslararası iş birliğini teşvik etmek ve çeşitli güvenlik sorunlarını ele almak amacıyla kurulmuşlardır. Barış, istikrarı ve küresel güvenliği korumak için çatışmaların önlenmesi, barışı koruma operasyonları, terörle mücadele çabaları, silah kontrolü ve sınır güvenliği gibi konularda kolluk kuvvetleri ile iş birliği yapma iddiasındadırlar. Bu örgütler bilgi paylaşımı, çabaların koordinasyonu ve güvenlik tehditlerine toplu yanıtlar için platform görevi görerek uluslararası barış ve güvenliği teşvik etmek maksadıyla hareket ettiklerini öne sürmektedirler.

Bu bölümde bu uluslararası örgütlerden Interpol ve Europol analiz edilmektedir. Bu kapsamda her iki uluslararası örgütün ortaya çıkışı, gelişimi ve temel organları incelenmekte; güvenlik alanında uluslararası iş birliği çabalarının başarısı tahlil edilmektedir. Türkiye'nin özellikle terörle mücadele konusunda bu uluslararası kuruluşlardan ve müttefik olma iddiasındaki ülkelerden yeterli desteği alamadığı vurgulanmaktadır.

INTERPOL: ORTAYA ÇIKIŞI, GELİŞİMİ VE TEMEL ORGANLARI

Interpol, üye ülkelerin polis güçleri arasında iş birliğini kolaylaştıran uluslararası bir kolluk kuvvetidir. Örgüt 1923'te kurulmuştur ve şu anda 195 üye ülkesi bulunmaktadır. Interpol'ün temel amacı, terörizm, organize suçlar, uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı ve siber suçlar dahil olmak üzere suçu önlemek ve suçla mücadele etmek için uluslararası polis iş birliğini teşvik etmektir. Üye ülkeler arasında bilgi, istihbarat ve en iyi uygulamaların paylaşılması için bir platform sağlamak ve uluslararası kolluk operasyonlarının koordine edilmesine yardımcı olmaktadır. Interpol'ün kendi polis gücü yoktur ancak üye

ülkelerin cezai soruşturmalarda ve şüphelilerin yakalanmasında yardım talep edebileceği ve sağlayabileceği bir ağ olarak hizmet vermektedir.

BM tarafından uluslararası bir örgüt olarak tanınmasına rağmen Interpol'ün uluslararası bir örgüt olarak statüsü ve uluslararası tüzel kişiliği tartışmalı bir konudur. Resmi uluslararası bir anlaşma ile kurulmamış olmasına dayanarak Interpol'ün uluslararası bir örgüt olamayabileceği ifade edilmektedir. Ancak genel kanaat, Interpol'ün bir uluslararası örgüt olarak uluslararası hukuk şahsiyetine sahip olduğu yönündedir (Sarı, 2020: 89).

Örgütün ilk versiyonu olan Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu'nun (ICPC) merkezi, Eylül 1923'te Avusturya'nın Viyana şehrinde kurulmuştur. 1930'a gelindiğinde sabıka kayıtları, sahte para ve pasaport sahteciliğiyle mücadele etmek için uzmanlaşmış departmanlar kurulmuştur. 1932'de Genel Sekreterlik pozisyonunu oluşturan yeni tüzük yürürlüğe girmiştir. Örgütün uluslararası telsiz ağı, 1935'te faaliyete geçmiş ve yalnızca ulusal düzeydeki kriminal polis makamlarının kullanımı için bağımsız bir telekomünikasyon sistemi sağlamıştır. 1938'de Naziler Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu'nun kontrolünü ele geçirmiştir. 1941'de Komisyon'un merkezi Berlin'e taşınmış ve Örgüt İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar Nazi kontrolü altında kalmıştır.

Belçika, İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından örgütün yeniden inşasına öncülük etmiştir. Başkan ve Yürütme Komitesinin seçilmesi için demokratik bir süreç başlatılmış ve Genel Merkez Fransa'nın Paris şehrine taşınmıştır. Aynı yıl örgütün telgraf adresi olarak Interpol seçilmiştir. İlk Kırmızı Bülten 1947'de bir polisi öldürmekten aranan bir Rus için çıkarılmıştır. Aranan kişiler için uluslararası bir uyarı niteliği taşıyan Kırmızı Bülten, kişinin kimlik bilgilerini ve hakkındaki suçlamaların bir özetini içermektedir. Bir yargı organı veya bir uluslararası mahkeme tarafından iadesi için aranan şahısların yerlerinin belirlenip yakalanmaları için çıkarılmaktadır. Renk kodlu uluslararası bildirimler sistemi yıllar içinde şu şekilde belirlenmiştir:

- Sarı (kayıp kişiler),
- Mavi (bir suça dair kişi hakkında ek bilgi),
- Siyah (kimliği belirsiz cesetler),
- Yeşil (uyarılar ve istihbarat),
- Turuncu (potansiyel yakın tehditler) ve
- Mor (suçlular tarafından kullanılan mekan, prosedür, alet, cisim ve saklanma yerleri bilgisi).

1956'da Viyana'da toplanan Genel Kurul, örgütün faaliyetlerini yürüttüğü temel kural ve ilkeleri belirleyen modernize edilmiş bir Ana Tüzüğü kabul etmiştir. Bu dönemde örgütün adı Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (Interpol) olarak değiştirilmiştir. Interpol'ün uluslararası bir örgüt olarak statüsü, 1970'lerde BM tarafından tanınması ve 1972'de Fransa'yla Genel Merkez Anlaşması imzalanması ile güçlendirilmiştir.

Interpol'ün üye sayısı kuruluşundan bu yana istikrarlı bir şekilde artmıştır. Örgüt, İkinci Dünya Savaşı sonrasında kendini yeniden inşa ederken 1923'teki 20 kurucu üyeden 1955'e geldiğinde 50 üye ülkeye yükselmiştir. Sovyetler Birliği ve Yugoslavya'nın dağılması gibi gelişmeler, yeni devletlerin kuruluşu katılmasına yol açmıştır. 1967'de 100 olan ülke sayısı 1989'da 150'ye, 2021'de ise bugünkü toplam sayı olan 195'e ulaşmıştır.

Interpol'ün kurumsal yapısına bakıldığında *Genel Sekreterlik*, uluslararası polislik faaliyetlerinde üye ülkeleri desteklemek üzere Lyon, Buenos Aires ve Singapur'daki ofislerde Interpol'ün günlük faaliyetlerini yürütmektedir. Interpol'ün üyelerinin çeşitliliğini yansıtmak üzere Sekreteryada 100'den fazla farklı millet temsil edilmektedir. Dörtte biri kendi ulusal idareleri tarafından görevlendirilen kolluk kuvvetleri personeli olmak üzere yaklaşık 1.000 personel bulunmaktadır (Interpol, 2023). Personel, Örgütün resmi dilleri olan Arapça, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dilinden herhangi birinde çalışmaktadır.

Genel Kurul, Interpol'ün en yüksek yönetim organıdır ve üye ülkelerin her birinden gelen temsilcilerden oluşmaktadır. Yılda bir kez toplanmakta ve her oturum yaklaşık dört gün sürmektedir. Her üye ülke, genellikle emniyet müdürleri ve üst düzey bakanlık yetkilileri olan bir veya birkaç delege tarafından temsil edilmektedir. Amacı Interpol'ün faaliyetlerinin üye ülkelerin ihtiyaçlarına uygun olmasını sağlamaktır. Bunu örgütün hedeflerine ulaşması için ilke ve önlemleri belirleyerek ve gelecek yıl için faaliyet programını ve mali politikayı gözden geçirip onaylayarak yapmaktadır. Genel Kurulda temsil edilen her üye ülkenin bir oy hakkı vardır. Karar alma süreci, konuya bağlı olarak ya basit ya da üçte iki çoğunlukla gerçekleştirilmektedir.

İcra Komitesi, Genel Kurul kararlarının uygulanmasını ve Genel Sekreterliğin idare ve çalışmalarını denetlemekten sorumlu yönetim organıdır. Yılda üç kez toplanmaktadır. Komite üyeleri kendi ülkelerinde polis teşkilatının en üst kademesinde yer almaktadır. İcra Komitesinin temel görevleri arasında şunlar yer almaktadır: Genel Kurul kararlarının uygulanmasını denetlemek, Genel Kurul oturumları için gündem hazırlamak, yararlı olduğunu düşündüğü herhangi bir çalışma

programını veya projeyi Genel Kurula sunmak ve Genel Sekreterin idaresini ve çalışmalarını denetlemek.

Milli Merkez Büroları, her üye ülkede bulunmakta ve ulusal kolluk kuvvetlerini I-24/7 adlı güvenli küresel polis iletişim ağı aracılığıyla diğer ülkelere ve Genel Sekreterliğe bağlamaktadır. Küresel soruşturmalardaki rollerinin bir parçası olarak Milli Merkez Büroları kendi ülkelerindeki kolluk kuvvetleri, dünya genelindeki diğer Milli Merkez Büroları ve Alt Bürolar ve Genel Sekreterliğin dünya çapındaki ofisleri ile çalışmaktadır.

Interpol'ün Dosyalarını Kontrol Eden Komisyon, iki daire halinde yapılandırılmıştır. Verilere erişim taleplerinin yanı sıra Interpol Bilgi Sisteminde işlenen verilerin düzeltilmesi ve/ya silinmesine ilişkin talepleri incelemekte ve karara bağlamaktadır. Ayrıca revizyon başvurularını incelemektedir.

EUROPOL: ORTAYA ÇIKIŞI, GELİŞİMİ VE TEMEL ORGANLARI

Europol, Avrupa Birliği'nin (AB) tek resmi kolluk kuvvetidir. Merkezi Hollanda'nın Lahey şehrinde ve 1995'te kurulmuştur. Europol'ün temel amacı, ciddi uluslararası suçların ve terörizmin önlenmesi ve bunlarla mücadelede AB üyesi ülkelerin kolluk kuvvetlerini desteklemektir. Üye ülkelerin kolluk kuvvetleri arasında iş birliği ve bilgi paylaşımını kolaylaştırmakta; onlara operasyonel destek, istihbarat analizi ve sınır ötesi soruşturmaların koordinasyonunu sağlamaktadır. Europol terörizm, organize suçlar, siber suçlar, uyuşturucu kaçakçılığı, insan kaçakçılığı ve kara para aklama gibi çeşitli suç alanlarına odaklanmaktadır (Deflem, 2006: 336). Ayrıca AB içerisinde suç faaliyetlerinde ortaya çıkan tehdit ve eğilimlerin belirlenmesine ve bunlara cevap verilmesine yardımcı olmaktadır. Europol, küresel kanun uygulama iş birliğini geliştirmek için Interpol gibi diğer uluslararası örgütlerle yakın iş birliği içinde çalışmaktadır.

1970'te Avrupa Topluluklarının içişleri ve adalet bakanları tarafından Trevi grubunun kurulması, Avrupa polis güçleri arasında gerçek bir iş birliğine doğru atılan ilk adım olmuştur. 1991'de uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçlarla mücadele etmek üzere bir Merkezi Avrupa Soruşturma Ofisi (Europol) kurulmuştur. 1993'te Europol Uyuşturucu Birimi (EDU) bakanlar düzeyinde bir anlaşma ile kurulmuş ve birkaç ay sonra Lahey'de konuşlandırılmıştır. Ertesi yıl bu birim Lahey'de faaliyetlerine başlamıştır. 1995'te Maastricht Anlaşması'nın K3 maddesi uyarınca Europol'ü kuran Konvansiyon Anlaşması imzalanmıştır.

Europol, üye devletler arasında bilgi ve istihbarat alışverişini kolaylaştırmak amacıyla 1998'de faaliyetlerine başlamıştır (Fernández-Rojo, 2021: 4). 1999'da ilk Europol Direktörü atanmış ve Europol'ün bilgi

ve istihbarat toplama, paylaşma ve işlemeye yönelik en eski araçlarından biri olan Yıllık Organize Suç Raporu'nun ilk yayını gerçekleştirmiştir. 2000'de Europol Bilgi Sisteminin (EIS) kurulmasına karar verilmiştir. Ertesi sene üçüncü taraflarla (İzlanda ve Norveç) ilk iş birliği anlaşmaları imzalanmış ve Europol bünyesinde Terörizmle Mücadele Görev Gücü kurulmuştur (Lavranos, 2003: 259). 2002'de Europol güvenli bilgi değişim aracı kurulmuş; ABD ile iş birliği anlaşması imzalanmıştır. 2010'da Europol bir AB ajansı haline gelmiştir. 2017'de yapılan yeni düzenleme ile Europol'ün resmi adı Avrupa Birliği Kolluk Kuvvetleri İş Birliği Ajansı olarak değiştirilmiştir.

Şekil 2: Europol'ün Yapısı



Europol, AB Konseyi tarafından atanan ve Europol'ün yasal temsilcisi olan bir İcra Direktörü tarafından yönetilir. Europol bünyesinde halihazırda 1.400'den fazla personel görev yapmakta ve 264 Europol irtibat görevlisi bulunmaktadır (Europol, 2023). Europol, AB düzeyinde Adalet ve İçişleri Bakanları Konseyi'ne karşı sorumludur. Konsey, Europol'ün ana kontrolünden ve yönlendirilmesinden sorumludur. İcra Direktörü ve Direktör Yardımcılarını atamakta ve Avrupa Parlamentosu (AP) ile AB'nin genel bütçesinin bir parçası olan Europol bütçesini onaylamaktadır. Ayrıca AP ile Europol'ün çalışmalarıyla ilgili yönetmelikleri de kabul edebilmektedir. Konsey her yıl AP'ye Europol'ün çalışmaları hakkında özel bir rapor sunmaktadır.

Europol şu anda Europol Yönetmeliği altında faaliyet göstermektedir. Bu tüzük 11 Mayıs 2016'da AP'nin Europol'ün terörizm, siber suçlar ve diğer ciddi ve organize suç türleriyle mücadele çabalarını arttırmasını sağlayacak güncellenmiş yetkileri oylamasıyla kabul edilmiştir. Yönetmelik, Europol'ün AB'deki kolluk kuvvetleri arasındaki iş birliğini destekleme rolünü güçlendirmektedir.

Interpol ve Europol çeşitli ortak girişimlerle iş birliklerini artırmaya çalışmaktadır. Örneğin 2001’de Interpol ve Europol suçla mücadelede güçlerini etkin bir şekilde birleştirmek üzere bir iş birliği anlaşması imzalamıştır. Anlaşma, organize suç ve terörizmle uluslararası mücadelenin güçlendirilmesinde önemli ve tarihi bir adım olarak görülmüştür. 2011’de Interpol ve Europol, mevcut operasyonel iş birliklerini güçlendirmek amacıyla güvenli bilgi alışverişi için yeni bir iletişim bağlantısı kurmuştur. 2015’te Interpol ve Europol şefleri, insan kaçakçılığı şebekelerini hedef almak üzere acil eylem için ortak bir çağrı yayınlamıştır. Etkili bilgi paylaşımının sağlanması için küresel ve Avrupa düzeyleri arasında iş birliğinin önemini vurgulamışlardır. 2016’da Interpol ve Europol, göçmen kaçakçılığının arkasındaki organize suçlara karşı adımlar atmıştır. Göçmenlerin Avrupa’ya kaçırılmasından sorumlu suç şebekelerini tespit etmek ve dağıtmak için birlikte çalışma kararı almıştır. 2023’te AB Interpol’ü dış güvenlik, düzensiz göç, terörle mücadele ve organize suçlar alanında kilit bir ortak olarak tanımlamıştır. Interpol’ün AB Özel Temsilciliği, küresel kolluk kuvvetlerinin endişelerinin AB girişimlerinde ve politika kararlarında yeterince temsil edilmesini sağlamak için çalışmaktadır.

GÜVENLİK ALANINDA ULUSLARARASI İŞ BİRLİĞİ BAŞARILI MI?

Akademisyenlerin yanı sıra pek çok politika yapıcı uluslararası kurumların uluslararası barışı ve güvenliği destekleme konusunda büyük umut vaat ettiğine inanmaktadır (Mearsheimer, 1994: 49). Buna rağmen uluslararası anarşi ve güvenlik ikilemi egemen devletler arasında iş birliğini zorlaştırmaktadır (Jervis, 1985: 58). Her ne kadar bazı konularda kısmi başarı sağlanmış olsa da güvenlik alanında uluslararası iş birliği çabalarının genel anlamda yetersiz kaldığı görülmektedir. Bunun sebepleri arasında şunlar sayılabilir:

- Farklı kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliği eksikliği,
- Güvenlik iş birliği personeli arasında eğitim ve kültürel farkındalığın yetersiz olması,
- Güvenlik iş birliği faaliyetleri için ayrılan kaynakların ve finansmanın yetersizliği ve/veya verimsiz kullanımı,
- Güvenlik iş birliğinin ve güvenlik yardımının siyasallaşması,
- Güvenlik iş birliği faaliyetleri için amaç ve hedeflerin yetersiz tanımlanmış olması ve
- Güvenlik iş birliği faaliyetlerinin etkinliğini değerlendirmenin zorluğu.

Ayrıca şunu söylemek mümkün ki uluslararası örgütlerin çözmekle görevli olduğu sorunların çoğu birbirine bağlıdır ve ortak çaba gerektirmektedir. Ancak küresel yönetişimin parçalanmışlığı, uluslararası kurumlar arasındaki koordinasyon çabalarını etkilemekte ve karmaşık güvenlik sorunlarının ele alınmasında zorluklar oluşturmaktadır (van Driel, Biermann, Kim ve Vijge, 2022: 669). Bunun yanında güvenlik sorunları genellikle karmaşık ve çok yönlüdür ve farklı uzmanlık alanlarına sahip birden fazla kurum ve kuruluşun katılımını gerektirmektedir. Bu karmaşıklık koordinasyonu daha da zorlaştırabilmektedir. Zira her kuruluşun sorunu ele almak için kendi öncelikleri ve yaklaşımları olabilmektedir.

Kurumlar arasında gizli verilerin paylaşılmasına yönelik mekanizmaların eksikliği, kurumlar arası koordinasyonun önündeki engellerden bir diğeridir. Bu sorun, kurumlar ve kuruluşlar arasında etkili bilgi alışverişini ve iş birliğini engelleyebilmektedir (Eyerma ve Strom, 2006: ES-4). Dahası güvenlik iş birliği ve koordinasyonu siyasi mülahazalardan etkilenebilmektedir. Bu durum güvenlik sorunlarını ele alma çabalarını zorlaştırabilmektedir. Güvenlik iş birliğinin ve güvenlik yardımının siyasallaşması verimsizliğe ve gerçek sorunlara odaklanılmamasına yol açabilmektedir.

Üye ülkelerin polis teşkilatları arasındaki iş birliğini sağlamayı hedefleyen Interpol ve Europol gibi uluslararası örgütler için problem oluşturan unsurlar, yukarıda ifade edilen faktörlerle doğrudan ilişkilidir. Bütün bunlara ek olarak üye ülkelerin kasıtlı olarak iş birliğini baltaladığı durumlar da ortaya çıkabilmektedir. Türkiye'nin terörle mücadele çabasında bu uluslararası örgütlerin desteğini yeterince alamıyor olması bu duruma çarpıcı bir örnektir.

INTERPOL VE TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELESİ

Türkiye'nin başta PKK/YPG ve FETÖ olmak üzere terör örgütlerine karşı verdiği mücadelede üyesi olduğu uluslararası güvenlik teşkilatlarından ve müttefik olma iddiasındaki ülkelere yardım alamadığı görülmektedir. Bu konuda yaptığı çalışmada Bulur (2019), PKK/YPG'nin sözde yöneticileri başta olmak üzere 162 teröristin Interpol tarafından kırmızı bültenden çıkartılmasını, 352 terörist hakkındaki bülten talebinin çeşitli gerekçelerle reddedilmesini ve Türkiye'nin talebi doğrultusunda sadece bir FETÖ üyesi için kırmızı bülten çıkarılmasını örnek vermektedir. Nitekim bu konu Milli Güvenlik Kurulu'nun (MGK) gündemine taşınmış ve yayınlanan MGK bildirisinde bu durumun "küresel ölçekteki terörle mücadeleye ve Interpol'ün kuruluş gayesine büyük zarar verdiği değerlendirilmiştir" (MGK Genel Sekreterliği, 2019).

Türkiye ayrıca bu hususu çeşitli vesilelerle zaman zaman resmi ağızlardan dile getirmektedir. Örneğin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, “Türkiye, teröre ve terör örgütüne karşı çok kararlı bir mücadele verirken, üzülererek ifade etmeliyim ki bu mücadelesinde yalnız bırakılmıştır. Bugün hala Türkiye’nin terörle mücadelesine destek vermeyen, kendi ülkelerinde bu mücadele için istekli davranmayan, hatta terör örgütüne destek dahi sağlayan ülkeler olduğunu biliyoruz” demiştir (Milliyet, 2011). Dönemin Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar da bu hususu “müttefiklerimiz, dünyanın birçok bölgesinde terör örgütlerine karşı kararlılıkla mücadele etmişlerse de maalesef PKK/YPG terör örgütüne karşı aynı kararlı duruşu göstermemiştir” diyerek ifade etmiştir (TRT Haber, 2021).

Türkiye’nin FETÖ ile ilgili 773 kırmızı bülten talebinin Interpol tarafından reddedilmesinin ardından dönemin Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran “Interpol’le FETÖ konusunda iş birliğimiz arzu edilen seviyede değil” diyerek “başta FETÖ olmak üzere PKK, KCK, DEAŞ, DHKP-C gibi terör örgütleriyle mücadelemiz ve iptal ya da reddedilen kırmızı bültenlerimiz konusundaki haklı pozisyonumuzu” vurgulamıştır. “Interpol’ün bu tutumunun ülkemizin terörizmle mücadeledeki çabalarına zarar verdiğini” belirtmiştir (NTV, 2021).

Bu konuda kendisine yapılan eleştirilere cevaben Interpol Genel Sekreteri Jürgen Stock Interpol’ün teknik bir polis organizasyonu olduğunu ve siyasi bir organizasyon olmadığını ifade etmiştir. Buna rağmen Interpol’ün Türkiye’nin terör örgütü üyeleriyle ilgili kırmızı bülten taleplerinin çoğunu arka planının ‘siyasi’ olduğu gerekçesiyle reddetmesini nasıl açıklayacağı sorulduğunda sadece “Türkiye ile bazı kırmızı bültenlerin kategorilerinin düzenlenmesi konusunda bazı yanlış anlaşılmalarımız ve anlaşmazlıklarımız oldu” cevabını vermekle yetinmiştir (Star, 2021).

SONUÇ

Güvenlik alanında uluslararası iş birliği uzun yıllardır tartışılan bir konu olmuştur. Genel olarak güvenlik alanında uluslararası iş birliğinde bazı başarılar elde edilmiş olsa da sürekli gelişen ve yeni ortaya çıkan güvenlik tehditlerini ele almak için devletler arasında daha fazla iş birliğine ihtiyaç duyulduğu muhakkaktır. Bu kapsamda Interpol ve Europol gibi kuruluşlar uluslararası iş birliğinin teşvik edilmesinde kilit bir rol oynama potansiyeline sahiptir. Ancak ülkelerin uluslararası barış ve güvenliği korumak için etkili bir şekilde birlikte çalışmalarını sağlamak için daha fazla gayret edilmesi gerekmektedir. Özellikle terörle mücadele, siber suçlar, kritik altyapıya yönelik siber saldırılar, elektronik casusluk, toplu veri çalma, siber uzayda ve siber uzay aracılığıyla güç

uygulayarak güç yansıtmaya yönelik saldırı operasyonları gibi yeni tehditleri azaltmak için devletler arasında iş birliğine acil ihtiyaç vardır (Chernenko vd., 2018).

Genel itibarıyla günümüzde güvenlik konusunda uluslararası iş birliği çabalarının yetersiz kaldığı görülmektedir. Ülkeler arasındaki jeopolitik gerilimler ve çatışmalar, ulusal çıkar ve önceliklerdeki farklılıklar, güven ve şeffaflık eksikliği; güvenlik iş birliği girişimleri için sınırlı kaynak ve finansman ayrılması; güvenlik iş birliği faaliyetlerinin etkinliğini ölçmenin zor olması; siber suçlar ve siber saldırılar gibi yeni ortaya çıkan tehditlerin karmaşık yapısı gibi unsurlar bunda önemli rol oynamaktadır. Bu zorluklar, ülkelerin uluslararası barış ve güvenliği korumak için etkili bir şekilde birlikte çalışmasını zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte ortaya çıkan tehditleri ele almak ve küresel güvenliği korumak için ülkelerin bu zorlukları ele almaya devam etmeleri ve daha fazla iş birliği için çalışmaları önemlidir. Konuya Türkiye özelinde bakıldığında ise çeşitli alanlarda iş birliği çabaları kısmen başarıya ulaştığı halde Türkiye'nin başta PKK/YPG, FETÖ ve DHKP-C olmak üzere terör örgütlerine karşı verdiği mücadelede üyesi olduğu uluslararası güvenlik teşkilatlarından ve müttefik olma iddiasındaki ülkelerden yeterli yardımı alamadığı görülmektedir.

ÖRNEK SORULAR

- Interpol'ün temel amaçları ve faaliyet alanları nelerdir?
- Interpol'ün üye sayısını zaman içinde artıran gelişmeler nelerdir?
- Europol'ü bir AB ajansı olmaya götüren süreç nasıl gelişmiştir?
- Interpol ve Europol gibi uluslararası örgütler güvenlik alanında iş birliği konusunda başarılı mıdır?
- Türkiye'nin terörle mücadelesinde Interpol gibi üyesi olduğu uluslararası güvenlik örgütlerinin katkısı yeterli midir?

EK OKUMALAR

- Mearsheimer, John J. (1994). "The False Promise of International Institutions". *International Security*. 19(3): 5-49.
- Kaya, Sezgin. 2005. "Interpol, Europol ve Uluslararası Terörizm". *Güvenlik Stratejileri Dergisi*. 1(2): 31-51.
- Sarı, Buğra. 2020. "Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı'nın Uluslararası Örgüt Statüsü". *Siyasal: Journal of Political Sciences*. 29 (1): 89-112.
- Sullivan, Larry E. 2005. *Encyclopedia of Law Enforcement: International Law Enforcement*. Cilt 3. Londra: SAGE Publications.

KAYNAKÇA

- Bulur, Sertaç. 2019. "İnterpol Genel Sekreterliği Terörle Mücadeleye Zarar Veriyor". *Anadolu Ajansı*. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/interpol-genel-sekreterligi-terorle-mucadeleye-zarar-veriyor/1546991>, Erişim Tarihi: 28.08.2023.
- Chernenko, Elena vd. 2018. "Increasing International Cooperation in Cybersecurity and Adapting Cyber Norms", *The Council on Foreign Relations*, <https://www.cfr.org/report/increasing-international-cooperation-cybersecurity-and-adapting-cyber-norms>, Erişim Tarihi: 28.08.2023.
- Deflem, Mathieu, (2006), "Europol and the Policing of International Terrorism: Counter-Terrorism in a Global Perspective". *Justice Quarterly*. 23(3): 336-359.
- Eyerman, Joe ve Strom, Kevin, J. 2006. "A Cross-national Comparison of Interagency Coordination Between Law Enforcement and Public Health". *National Institute of Justice Office of Justice Programs U.S. Department of Justice*.
- Fernández-Rojo, David. 2021. *EU Migration Agencies: The Operation and Cooperation of FRONTEX, EASO and EUROPOL*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- Hufnagel, Saskia. 2016. *Policing Cooperation Across Borders: Comparative Perspectives on Law Enforcement within the EU and Australia*. New York: Routledge.
- Interpol. 2023. "General Secretariat," <https://www.interpol.int/Who-we-are/General-Secretariat>, Erişim Tarihi: 20.10.2023.
- Jervis, Robert. (1985). "From Balance to Concert: A Study of International Security Cooperation". *World Politics*. 38 (1): 58-79.
- Kaya, Sezgin. 2005. "İnterpol, Europol ve Uluslararası Terörizm". *Güvenlik Stratejileri Dergisi*. 1 (2): 31-51.
- Lavranos, Nikolaos. (2003). "Europol and the Fight Against Terrorism". *European Foreign Affairs Review*. 8: 259-275.
- Mearsheimer, John J. (1994). "The False Promise of International Institutions". *International Security*. 19 (3): 5-49.
- MGK Genel Sekreterliği. 2019. "30 Temmuz 2019 Tarihli Toplantı", <https://www.mgk.gov.tr/index.php/30-temmuz-2019-tarihli-toplanti>, Erişim Tarihi: 20.10.2023.
- Milliyet. 2011. "Erdoğan: Türkiye Terörle Mücadelede Yalnız Bırakıldı". <https://www.milliyet.com.tr/siyaset/erdogan-turkiye-terorle-mucadelede-yalniz-birakildi-1388030>, Erişim Tarihi: 09.05.2011.
- NTV. 2021. "773 FETÖ'cü için Kırmızı Bülten Talebi Reddedildi". https://www.ntv.com.tr/turkiye/773-fetocu-icin-kirmizi-bulten-talebi-reddedildi,rv7i1Wo-U-oQ3N_zVvV8g, Erişim Tarihi: 09.05.2011.
- Sarı, Buğra. 2020. "Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı'nın Uluslararası Örgüt Statüsü". *Siyasal: Journal of Political Sciences*. 29 (1): 89-112.
- Star. 2021. "Türkiye Sorusuna Stock'dan Cevap: Bazı Yanlış Anlaşılmalar Oldu". <https://www.star.com.tr/dunya/turkiye-sorusuna-stockdan-cevap-bazi-yanlis-anlasilmalar-oldu-haber-1669808/>, Erişim Tarihi: 09.05.2011.
- Sullivan, Larry E. 2005. *Encyclopedia of Law Enforcement: International Law Enforcement*. Cilt 3. Londra: SAGE Publications.
- TRT Haber. 2021. "Bakan Akar: Türkiye Terörle Mücadelede Yalnız Bırakıldı", <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-akar-turkiye-terorle-mucadelede-yalniz-birakildi-587801.html>, Erişim Tarihi: 20.10.2023.
- van Driel, Melanie, Biermann, Frank, Kim, Rakhyun E., ve Vijge, Marjanneke J. (2022). International Organisations as 'Custodians' of the Sustainable Development Goals? Fragmentation and Coordination in Sustainability Governance". *Global Policy*. 13(5): 669-682.
- Young, Thomas-Durell. 2020. "The Politics of Security Cooperation and Security Assistance". *Joint Force Quarterly*. 98: 60-67.